

SPIS TREŚCI

1. ROZWÓJ PIELĘGNIARSTWA ONKOLOGICZNEGO – Anna Koper, Katarzyna Bandoch	1
1.1. Terminologia oraz podstawy teoretyczne pielęgniarstwa onkologicznego	1
1.2. Historia polskiej onkologii	5
1.3. Rozwój pielęgniarstwa opieki onkologicznej	7
1.4. Kształcenie przed- i podyplomowe	9
1.5. Specyfika opieki onkologicznej	11
1.6. Organizacje działające na rzecz rozwoju pielęgniarstwa	16
1.7. Organizacje udzielające pomocy pacjentom onkologicznym	21
Piśmiennictwo	24
2. JAKOŚĆ W PIELĘGNIARSTWIE ONKOLOGICZNYM – Anna Koper, Agnieszka Murkocińska	27
2.1. Genealogia, terminologia i metodyka zapewniania jakości w pielęgniarstwie	28
2.1.1. Aspekty oceny jakości opieki	28
2.2. Systemy zapewniania jakości	32
2.3. Działania na rzecz zapewniania jakości w pielęgniarstwie onkologicznym	36
Piśmiennictwo	49
3. PODSTAWY TEORETYCZNE NOWOTWORÓW	51
3.1. Wstęp – Jan Cisowski	51
3.2. Terminologia i etiologia	51
3.2.1. Etiologia	54
3.2.2. Fazy procesu nowotworowego	59
Piśmiennictwo	60
3.3. Epidemiologia nowotworów złośliwych – Tomasz Mierzwia	61
3.3.1. Epidemiologia nowotworów na świecie	62
3.3.2. Epidemiologia nowotworów złośliwych w Polsce w 2016 roku	67
Piśmiennictwo	68
4. PROFILAKTYKA CHOROŃ NOWOTWOROWYCH – Beata Hoffman, Krzysztof Jan Koper	71
4.1. Profilaktyka pierwotna	71

4.2. Profilaktyka wtórna	72
4.2.1. Badania profilaktyczne	72
4.2.2. Badania przesiewowe	81
4.2.3. Badania genetyczne	81
4.3. Rola pielęgniarki w profilaktyce onkologicznej	82
Piśmiennictwo	87
5. OPIEKA PIELĘGNIARSKA W DIAGNOSTYCE SCHOROZEŃ ONKOLOGICZNYCH	89
5.1. Specyfika pracy pielęgniarki	89
5.2. Udział pielęgniarki w diagnostyce histopatologicznej	92
5.2.1. Postępowanie z tkankami przeznaczonymi do badania histopatologicznego	94
5.3. Udział pielęgniarki w diagnostyce obrazowej	95
5.4. Udział pielęgniarki w diagnostyce laboratoryjnej	101
Piśmiennictwo	103
6. OPIEKA AMBULATORYJNA W ONKOLOGII	105
Magdalena Burzych	105
6.1. Zasady funkcjonowania ambulatoryjnej specjalistycznej onkologicznej opieki medycznej	106
6.2. Rola i zadania pielęgniarki/położnej w ambulatoryjnych zabiegach diagnostyczno-leczniczych	113
6.2.1. Badania i zabiegi endoskopowe	114
6.2.2. Zabiegi chirurgiczne	123
6.2.3. Rany onkologiczne	130
6.2.4. Badania cytologiczne i kolposkopowe	145
Piśmiennictwo	150
7. OPIEKA PIELĘGNIARSKA W CHIRURGII ONKOLOGICZNEJ	155
7.1. Specyfika opieki pielęgniarskiej w chirurgii	155
Bernadeta Rutkowska	155
7.1.1. Okres przedoperacyjny	157
7.1.2. Okres pooperacyjny	159
7.1.3. Przygotowanie pacjenta do życia po leczeniu chirurgicznym	164
7.1.4. Wybrane problemy pielęgnacyjne pacjentów leczonych chirurgicznie	165
Piśmiennictwo	167
7.2. Opieka w terapii nowotworów przewodu pokarmowego	168
Marta Korecińska, Wojciech Żagarski	168
Piśmiennictwo	171

7.2.1. Opieka nad pacjentem z wylonioną stomią w chirurgii jelita grubego – Marta Korecińska	172
Piśmiennictwo	182
7.3. Opieka w terapii neurochirurgicznej nowotworów – Robert Ślusarz	184
7.3.1. Kliniczne aspekty procesów rozrostowych ośrodkowego układu nerwowego	184
7.3.2. Rola i zadania zespołu pielęgniarstwa w opiece nad chorym z procesem rozrostowym ośrodkowego układu nerwowego	186
7.3.3. Wybrane problemy pielęgnacyjne występujące u chorego z procesem rozrostowym OUN	189
Piśmiennictwo	195
7.4. Opieka w terapii nowotworów głowy i szyi – Katarzyna Kisiel	197
7.4.1. Nowotwory głowy i szyi	197
7.4.2. Problemy pielęgnacyjne	200
Piśmiennictwo	207
7.5. Pielęgnacja pacjenta z rakiem płuca – Ewa Madajewska, Anna Sędiak	209
7.5.1. Rak płuca	209
7.5.2. Rola i zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem leczonym chirurgicznie	211
7.5.3. Opieka pielęgniarska nad chorym z drenażem założonym do jamy opłucnej	214
7.5.4. Wybrane problemy pielęgnacyjne	219
Piśmiennictwo	222
7.6. Opieka w terapii nowotworów piersi – Beata Borzych	223
7.6.1. Opieka pielęgniarska	226
Piśmiennictwo	232
7.7. Opieka w terapii chirurgicznej nowotworów w obrębie układu moczowo-płciowego – Edyta Szortyka	233
7.7.1. Nowotwory układu moczowego	233
Piśmiennictwo	247
7.8. Opieka w terapii nowotworów ginekologicznych – Aleksandra Mazur	248
7.8.1. Najczęściej występujące nowotwory narządów płciowych	249
Piśmiennictwo	264
7.9. Opieka w terapii nowotworów gruczołów wewnątrzwydzielniczych – Katarzyna Kisiel	266
7.9.1. Nowotwory gruczołów wewnątrzwydzielniczych	266
Piśmiennictwo	276

7.10. Opieka w terapii nowotworów skóry i tkanek miękkich –	
Bernadeta Rutkowska	279
7.10.1. Pielęgnowanie chorych z nowotworem skóry	279
7.10.2. Pielęgnowanie chorych z nowotworem tkanek miękkich	281
7.10.3. Wybrane problemy pielęgnacyjne w schorzeniach onkologicznych skóry i tkanek miękkich	282
Piśmiennictwo	284
8. LECZENIE SYSTEMOWE NOWOTWORÓW –	Krzysztof Jan Koper,
Agnieszka Koper	287
8.1. Rodzaje i strategię leczenia systemowego – podstawowe pojęcia	287
8.2. Podział chemioterapii	288
8.3. Leki przeciwnowotworowe	289
8.3.1. Podział leków cytotoksycznych ze względu na mechanizm działania	292
8.3.2. Podział leków cytotoksycznych według ich działania w poszczególnych fazach cyklu komórkowego	301
8.3.3. Leczenie ukierunkowane molekularnie (celowane)	301
8.3.4. Immunoterapia	305
8.3.5. Hormonoterapia	308
8.4. Ocena skuteczności terapii systemowej	312
8.4.1. Ocena skuteczności immunoterapii	313
8.5. Podsumowanie	314
Piśmiennictwo	315
9. BEZPIECZEŃSTWO I ZASADY PRACY Z LEKAMI PRZECIWNOWOTWOROWYMI –	Sławomir Wileński
	321
9.1. Miejsce i funkcja Pracowni Cytostatycznej w strukturze apteki	321
9.2. Drogi podania i postaci leków przeciwnowotworowych	325
9.3. Zasady bezpiecznej pracy z lekiem przeciwnowotworowym	332
Piśmiennictwo	337
10. OPIEKA PIELĘGNIARSKA W LECZENIU SYSTEMOWYM –	
Zofia Jędrusik, Beata Kaźmierczak	339
10.1. Przygotowanie pacjenta do leczenia systemowego	339
10.2. Pielęgnowanie chorych w trakcie leczenia systemowego	340
10.2.1. Metody podawania leków przeciwnowotworowych	344
10.2.2. Postępowanie pielęgniarские w przypadku wystąpienia działań niepożądanych leczenia systemowego	350
10.2.3. Postępowanie po wyznaczeniu leków przeciwnowotworowych	360

10.3. Opieka pielęgniarska po leczeniu systemowym	364
Piśmiennictwo	365
11. OPIEKA PIELĘGNIARSKA W RADIOTERAPII – Barbara Cichocka, Sylwia Dahms, Małgorzata Trzcńska	367
11.1. Specyfika opieki pielęgniarskiej w radioterapii	367
11.1.1. Rola i zadania pielęgniarki w teleradioterapii	367
11.1.2. Pielęgnowanie pacjenta w brachyterapii	390
11.1.3. Rola i zadania pielęgniarki w łagodzeniu objawów ubocznych radioterapii	405
11.1.4. Problemy pielęgnacyjne pacjentów leczonych promieniami jonizującymi	412
Piśmiennictwo	419
12. UDZIAŁ PIELĘGNIARKI W PROWADZENIU ŻYWIENIA – Katarzyna Wałkowiak	421
12.1. Żywienie enteralne i parenteralne	422
12.2. Pielęgnacja dostępu naczyniowego	431
12.3. Znaczenie opieki pielęgniarskiej w żywieniu	433
Piśmiennictwo	435
13. OPIEKA W SCHORZENIACH UKŁADU KRWIOTWÓRCZEGO – Janina Schabowska	437
13.1. Choroby układu krwiotwórczego	437
13.1.1. Białaczki	438
13.1.2. Szpiczak mnogi (<i>myeloma multiplex</i>)	445
13.2. Problemy pielęgnacyjne pacjentów z chorobami rozrostowymi krwi	446
13.3. Pielęgnacja chorych z gorączką neutropeniczną	449
Piśmiennictwo	451
14. OPIEKA NAD PACJENTEM Z NOWOTWOREM KOŚCI – Renata Jakobi, Barbara Jakobi-Banaś	453
14.1. Nowotwory kości, objawy i leczenie	454
14.1.1. Badania diagnostyczne	456
14.1.2. Najczęściej występujące objawy i ich leczenie	456
14.1.3. Metody leczenia nowotworów kości	458
14.2. Rola i zadania pielęgniarki	460
14.2.1. Opieka pielęgniarska przed zabiegiem amputacji kończyn	460
14.2.2. Postępowanie pielęgniarskie po zabiegu amputacji kończyny	461
Piśmiennictwo	464

15. SPECYFIKA CHOROÓB NOWOTWOROWYCH U DZIECI – Krystyna Piskorz-Ogórek	467
15.1. Wpływ hospitalizacji dziecka z chorobą nowotworową na jego zdrowie	468
15.1.1. Reakcja dziecka i rodziców na chorobę nowotworową i hospitalizację	472
15.1.2. Reakcja dziecka i rodziców na hospitalizację	473
15.1.3. Wsparcie rodziców dotkniętych chorobą nowotworową dziecka	476
15.2. Choroby nowotworowe u dzieci	479
15.2.1. Rozpoznanie nowotworów u dzieci	483
15.2.2. Leczenie nowotworów wieku dziecięcego	492
15.3. Specyfika opieki nad dzieckiem	496
15.3.1. Profilaktyka bólu u dzieci z chorobami nowotworowymi i leczenie pacjenta z bólem nowotworowym	500
15.3.2. Odżywianie dzieci z chorobą nowotworową	504
15.3.3. Problemy związane ze stosowaniem obwodowych i centralnych cewników żylnych	510
15.3.4. Sztuka komunikacji z chorym dzieckiem	514
15.3.5. Edukacja zdrowotna dzieci z chorobą nowotworową i ich opiekunów jako przygotowanie do samoopieki i samopielegnacji	518
Piśmiennictwo	520
16. OPIEKA PSYCHOLOGICZNA W ONKOLOGII – Bożena Kawiecka-Dziembowska	523
16.1. Problemy psychologiczne	524
16.2. Reakcje na chorobę nowotworową	526
16.2.1. Zaburzenia psychiczne u chorych na nowotwory	531
16.2.2. Psychospołeczne następstwa choroby nowotworowej	533
16.3. Wsparcie i terapia psychologiczna w psychoonkologii	534
16.3.1. Psychologiczne aspekty rehabilitacji chorych onkologicznie	539
16.3.2. Psychoterapia elementarna w pracy pielęgniarki onkologicznej	540
Piśmiennictwo	544
17. REHABILITACJA ONKOLOGICZNA – Ilona Dymek	547
17.1. Rehabilitacja chorych po leczeniu nowotworów w obrębie głowy i szyi	547
17.2. Rehabilitacja przed i po leczeniu nowotworów piersi	552
17.2.1. Okres wczesny pooperacyjny – szpitalny	553
17.2.2. Kinezyterapia – okres późny	554
17.2.3. Terapia przeciwozbrzękowa	554
17.3. Rehabilitacja po leczeniu nowotworów w obrębie układu mięśniowo-szkieletowego, tkanek miękkich i kości	560

17.4. Rehabilitacja po leczeniu nowotworów płuc	563
17.4.1. Postępowanie przedoperacyjne	567
17.5. Rehabilitacja po zabiegach w obrębie jamy brzusznej	570
17.6. Rehabilitacja po operacjach neurochirurgicznych	572
17.7. Rola pielęgniarki w rehabilitacji	577
Piśmiennictwo	577
18. OPIEKA PALIATYWNA I TERMINALNA – Aleksandra Burchacka	581
18.1. Specyfika opieki paliatywnej	581
18.1.1. Dylematy etyczne w opiece paliatywnej	583
18.1.2. Formy opieki w zależności od potrzeb i stanu chorego	585
18.1.3. Zasady współpracy z podstawową opieką zdrowotną	587
18.1.4. Interdyscyplinarny zespół opieki paliatywnej	587
18.1.5. Najczęściej występujące dolegliwości u chorych objętych opieką paliatywną	588
18.1.6. Ból w opiece paliatywnej	596
18.1.7. Leki stosowane w leczeniu bólów nowotworowych	598
18.2. Jakość życia pacjentów w terminalnej fazie choroby nowotworowej	600
18.3. Wsparcie chorego i jego rodziny	601
Piśmiennictwo	602
19. ROLA I ZADANIA PIEŁĘGNIARKI EPIDEMIOLOGICZNEJ W ONKOLOGII – Renata Jakobi	605
Piśmiennictwo	612
SKOROWIDZ	613